

Ahval, 9 Mart 2020

Savaşların ilk kurbanları gerçeklermiş. Herhalde kavgaların da. Türkiye ve Yunanistan medyasının aynı olayı bütünüyle farklı duyurduğunu gördükçe bir yalanla (belki de iki yalanla) karşı karşıya olduğumuzu düşünüyorum. Tarafların biri 100 binden çok muhacir Yunanistan'a geçti diyor, öbür taraf 100 kadar göçmenden söz ediyor; onlar da yakalanıp hapsedilmişler.

Binli sayıya pek inanamadım. İki nedenden: Birincisi, İçişleri Bakanı S. Soylu bir ara "130 bin 469 kişi geçti" dedi. Turnikeden geçtiler de mi böyle bir sayıya ulaştı? Sınırı aşanların geri itildiği durumların da yaşandığı o hengâmede bu dakik muhasebeyi nasıl sağlamışlar?

Daha sonra bu sayı konusunda kuşkusunu dile getiren Türk gazeteciye S. Soylu "Bana yalancı mı diyorsun? Sen Yunan propagandası yapıyorsun" deyince anlaşılıyor ki bu konu tabudur ve geçenlerin sayısı bakan ne kadar diyorsa, o kadardır.

İnanmamamın ikinci nedeni sınırı geçen bu on binlerin Yunanistan'da görünmemiş olmaları. Sayı çok büyük, Batı Trakya'nın alanı ise dar sayılır. Bu on binlerce göçmene yerli ve yabancı muhabirlerin veya ülke vatandaşlarının – sınırlı küçük sayılar dışında - rastlamamış olmaları nasıl açıklanacak? Gözden kaçmış olabilirler mi? Mümkündür, ama muhtemel değildir.

Sınırı geçen muhacir/göçmenin sayısı şu açıdan önemli: Sayı yüksek ise, daha doğrusu yüksek olduğuna inanılırsa Avrupa'ya ulaşmak isteyenler sınırlara üşüşecek ve geçmeye çalışacak. Yani "gaza gelecekler"! Geçmek imkânsız veya zor ise, geçmeye kalkışmayacaklar. Ayrıca AB ülkelerinin Türkiye tehdidinden endişelenmesi için sayının yüksek olması gerekiyor. Her iki yanın gerçeği kurban etmeleri için nedenleri var.

Ama başka bir durum kuşku götürmüyor. On yıllardır Yunan halkı böylesine uyum ve görüş birliği sergilememişti. "Sınırı zorla geçme" olayı Yunanistan'da Türkiye'den gelen bir tehdit, şantaj, ceza ve en önemlisi işgal olarak algılandı. Hele Avrupa'ya gitmek için Bulgaristan sınırının hiç denenmemesi ve yalnız Yunan sınırının seçilmesi "kasıtlı yönlendirme" olarak görüldü.

Olay "milli" oldu. Son yıllarda "kapalı sınırlar ırkçılıktır" diyerek siyaset yapmış, Macarıstan'ın sınırlarını kapattı diye Orban'a faşist diyen ana muhalefet lideri Tsipras bile, Mitsotakis'in sınırı kapatma kararı için "kim hükümet olsa aynı önlemi alırdı" diyerek iktidarı destekledi.

Buna "Erdoğan'ın lütfu" demek gerek. Kutuplaşmış olan Yunanlıları bir konu etrafında birleştirdi. Bu genel toplumsal destekten cesaret alan hükümetin göçmenler konusunda sert önlemler almasını kolaylaştı: İzinsiz sınırı geçenler artık mahkeme kararıyla hapsedilmekte.

Yunanistan, "altından kalkamayacağımız büyük bir göç tehlikesi var" diyerek Türkiye'nin içinde "güvenli bölge" kurmayacağına göre uluslar arası hukuku zorlayarak, hatta çiğneyerek geçişleri önlemeye çalışıyor.

Sınır geçişleri konusunda Yunan tarafının yumuşak karnı adalara yönelen deniz geçişleridir. Bu konuda da radikal girişimlerden söz ediliyor. Bugüne kadar insan hakları ve muhacir hakları konusunda duyarlı olmak için baskılar görmüş olan Yunanistan, yeni gelişmelerden sonra

ellerini çözülmüş hissediyor. Ellerini çözen de Erdoğan'ın son hamlesi oldu.

Hem ülke içinde, hem AB çevrelerinde daha sert önlemlerin alınması yönünde öneriler duyuluyor. Örneğin, 1 Mart tarihinden sonra izin almadan ülkeye gelenlerin artık bilinen adalarda veya anakarada değil, şu an üzerinde kimsenin yaşamadığı veya çok az kimsenin yaşadığı adalara hapsedilmesi konuşuluyor.

Bugüne kadar muhacir statüsünü kazananlara Yunan kaynakları tarafından belli bir maaş sağlanırdı; ülkenin yabancılara çekici görünmemesi için artık bu yardımın da verilmeyeceği duyuruldu.

Bu geçişlerin ne denli başarılı olacağı Türkiye-AB ilişkileri açısından da önemi var. R.T:Erdoğan "sınırları açarım" tehdidini kullandıkça AB, Türkiye ile anlaşma yollarını aradı ve ödünler verdi. Şimdi o silah tehdit olmaktan çıktı ve bir uygulama oldu.

Eğer geçişler gerçekleşmezse veya az sayıda olursa bu tehdit algısı da AB içinde artık yaşanmayacak. Böyle bir gelişme Erdoğan'ın güçlü kozunun elden çıkması demektir. Ya da en azından, tehdit silahının etkisi azalmış olacaktır. Zaten bir tehdidin, o tehdidi kullanmaktan daha caydırıcı olduğu çok söylenmiştir.

Kapıları açma ve göçmenleri gönderme kararı başka tuzaklar da içermektedir. Sınıra ulaşan ama onu aşamayanlar aldatılmış ve kullanılmış olduklarını düşüneceklerdir. Bu Erdoğan karşıtı bir öfkeye dönüşebilir.

R.T. Erdoğan bu "açılan kapılar" alanında (Suriye'de M5 ve M4 karayollarını kaptırdıktan sonra) bir kayba uğramak istemeyecektir; geçişleri hızlandırmaya çalışacaktır. Ama bu "geçişler savaşı" Yunanistan-AB ilişkileri açısından da önemli. Şu an Meriç sınırı AB'nin sınırı haline geldi; bunu savunan da Yunan güçleri.

Hemen hemen bütün AB ülkeleri Yunanistan'ın yanında görünüyor. Ne acıdır ki, bu alanda ezilen ve bedel ödeyenler muhacir/göçmen kitleleridir. Onlar bu oyunun piyonları gibi, siyaset dünyasında araçlaştırılmış olan evsizler.

Türkiye’nin “gidin” mesajına karşılık öteki taraf “gelmeyin” mesajını veriyor. Bu çok tehlikeli “oyunda” kimin kazanacağını kestirmek kolay değil; ama kaybedecek olanlar belli: Umutla evlerini terk edip yollara düşenlerdir. Özellikle, Türkiye’de yaşamaları çok zorlaşan gerçek Türk muhacirlerdir. Önümüzde uzun süreli bir gerilim alanı daha açılmış gibi.

Ahval